

DIGITALISAATION VAIKUTUS LASTEN JA NUORTEN AIVOTERVEYTEEN

Minna Huotilainen
Kasvatustieteen professori
Helsingin yliopisto

NYKYTILA

- Suomi on edelläkävijämaa esimerkiksi
  - Digitaalisten laitteiden määrä lapsilla ja nuorilla
  - Digitaaliset laitteet kouluilla
  - Ikäihmisten kyky hyödyntää digitaalisia palveluita
  - Julkiset sähköiset palvelut ja niiden laatu
- Suomi on takamatkalla esimerkiksi
  - Digitaalisuuden hyödyntäminen opetuksessa

Tavoitetila: Lasten ja nuorten aivoterveys on hyvä ja digitalisaatiota pystytään hyödyntämään oppimiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen nykyistä paremmin.

DIGITALISAATION HYÖDYT LASTEN JA NUORTEN AIVOTERVEYDELLE

- Opetuksen eriyttäminen
  - Oppilaat, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi
  - Oppilaat, joilla on lukivaikeus, matematiikan oppimisen erityisvaikeus, hahmotusvaikeus, kuulovamma, näkövamma
  - Oppilaat, jotka tarvitsevat enemmän harjoittelua (pelilliset menetelmät)
  - Tekoälytuutorit
- Hyvinvoinnin edistäminen
- Osallisuuden kokemukset ja itseilmaisu
  - Taiteellisen ja osallistavan materiaalin tuottaminen digitaalisin menetelmin
- Vertaisryhmän löytäminen

DIGITALISAATION TUNNISTETUT HAITAT LASTEN JA NUORTEN AIVOTERVEYDELLE

- ADT-oireilu ja tarkkaavaisuuden keston lyheneminen
  - Nopeatempoiset, koukuttavat palvelut kuten TikTok ja Youtuben videosisällöt
- Vuorokausirytmin haasteet
  - Vuorokausirytmin ongelmat vaikuttavat immuunipuolustukseen, liikkumiseen, ylipainoon, ahdistusoireiluun, tunteiden säätelyyn, tarkkaavaisuuteen ja oppimiseen
- Liikkumattomuus ja ylipaino
  - Jos digitaalista välinettä käytetään istuma-asennossa
- Lapselle ja nuorelle sopimaton ja vaarallinen sisältö ja yhteydenotot

TOIMENPITEET, JOILLA HYÖTYJÄ MAKSIMOIDAAN JA HAITTOJA MINIMOIDAAN: OPETTAJIEN KOULUTTAMINEN

- Opettajan osaamisen vahvistaminen digitaalisten välineiden hyödyntämisestä opetuksessa
  - Tällä hetkellä tilanne on polarisoitunut: osalla opettajista oman aktiivisuuden kautta erinomaiset taidot, osalla puutteelliset
  - Vapaaehtoinen täydennyskoulutus lisää polarisaatiota, joten se ei ole paras menetelmä
  - Opettajan ammattiin kuuluva täydennyskouluttautumisvelvoite tarkistettava
- Opettajan toiminnan tueksi tarvitaan
  - Eriyttämisen kansallinen tuki: lahjakkaat oppilaat, tukea tarvitsevat oppilaat
  - Kansallinen tekoälystrategia: opettajan tuki

TOIMENPITEET, JOILLA HYÖTYJÄ MAKSIMOIDAAN JA HAITTOJA MINIMOIDAAN: PERHEIDEN OHJAUS

- Neuvolatoiminta
  - Neuvolahenkilökunnan täydennyskouluttautuminen digitalisaation moderneihin uhkiin ja mahdollisuuksiin
  - Minkä ikäisen lapsen kanssa neuvolaan voi ottaa yhteyttä?
- Sosiaalityö
  - Resurssointi, kouluttautuminen

TOIMENPITEET, JOILLA HYÖTYJÄ MAKSIMOIDAAN JA HAITTOJA MINIMOIDAAN: KANSALLINEN OHJEISTUS

- Perheiden tueksi tarvitaan kansallinen ohjeistus, joka päivittyy säännöllisesti
- Ikäryhmittäin
  - Suosituksia ja rajoituksia liittyen palveluiden ja laitteiden käyttöön, aikarajoituksiin

TOIMENPITEET, JOILLA HYÖTYJÄ MAKSIMOIDAAN JA HAITTOJA MINIMOIDAAN: KANSAINVÄLINEN VAIKUTTAMISTYÖ

- Digijättien valta on erittäin suuri
- Emme tiedä, mitä algoritmit tekevät
- Emme voi suhtautua naiivin passiivisesti tähän kehityskulkuun
- Tarvitaan turvaavia rajoitteita EU-tasolla
  - Sanktioiden tulee olla tuntuvia

Tavoitetila: Lasten ja nuorten aivoterveys on hyvä ja digitalisaatiota pystytään hyödyntämään oppimiseen ja hyvinvoinnin edistämiseen nykyistä paremmin.